

(Cover story)

SYNTAX Πληροφορική

Το risk-based approach πυξίδα των AML/CTF μέτρων

Ο Δρ. Διονύσιος Δεμέτης, Διευθυντής Επιχειρησιακής Μονάδας AML/CTF και ο Γιώργος Πανουσόπουλος, Ανώτερος Σύμβουλος AML/CTF της SYNTAX Πληροφορική αναλύουν τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες για την αντιμετώπιση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και το ρόλο της τεχνολογίας σε αυτή την προσπάθεια και παρουσιάζουν την πρόταση της SYNTAX σε αυτή την περιοχή.

Της Αγγελικής Κορρέ, akorre@boussias.com

Banker's review: Ποιες είναι οι βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες σήμερα όσον αφορά στο ξέπλυμα βρώμικου χρήματος; Ποιες είναι οι μεγαλύτερες απειλές που πρέπει να αντιμετωπίσουν;

Δρ. Διονύσιος Δεμέτης: Οι βασικές προκλήσεις είναι η σωστή εφαρμογή της επονομαζόμενης προσέγγισης με βάση τον κίνδυνο (risk-based approach) -η οποία βασίζεται στην Ευρωπαϊκή Οδηγία 2005/60/EK, η βελτίωση των συστημάτων που προσπαθούν να ανιχνεύσουν ύποπτες συναλλαγές με μεγάλες δυσκολίες στη μοντελοποίηση του φαινομένου (και πολλές χαμένες εργατοώρες για τον έλεγχο συναλλαγών που καταλήγουν να μην είναι ύποπτες), και η συνολική, συνεχόμενη και ουσιαστική εκπαίδευση όλων των υπαλλήλων.

Γιώργος Πανουσόπουλος: Οι μεγαλύτερες «απειλές» προέρχονται παραδοσιακά από τη χρησιμοποίηση μιας τράπεζας για ξέπλυμα χρήματος και ειδικά από την εμπλοκή τραπεζικών υπαλλήλων. Τα πρωτογενή εγκλήματα που συνδέονται με το ξέπλυμα χρήματος (όπως το εμπόριο ναρκωτικών, όπλων, κ.λπ.) δημιουργούν επιπρόσθετες αρνητικές συνέπειες και φυσικά η χρησιμοποίηση τραπεζικών προϊόντων για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας αποτελεί μια μεγάλη απειλή, η οποία είναι εξαιρετικά δύσκολη στην ανίχνευσή της, πέρα από τους απλούς ελέγχους που γίνονται με αντιστοιχία σε γνωστές λίστες υπόπτων (π.χ. OFAC, UN, HM Treasury).

Πώς έχει επηρεάσει η οικονομική κρίση αλλά και το ολοένα αυστηρότερο κανονιστικό πλαίσιο συμμόρφωσης τις ανάγκες των τραπεζών όσον αφορά στην αντιμετώπιση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος;

Δρ. Δεμέτης: Είναι προφανές ότι η οικονομική κρίση έχει δημιουργήσει τάσεις περικοπών, όπου αυτό είναι εφικτό.

Η συγκεκριμένη προσέγγιση, όμως, δεν επιτρέπεται να ισχύει σε φαινόμενα που είναι τόσο ευαίσθητα, όπως το ξέπλυμα χρήματος και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, τα οποία συνδέονται με εγκληματικές ενέργειες και μπορούν να πλήξουν σημαντικά την αξιοπιστία και την εταιρική κοινωνική ευθύνη των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Η κανονιστική συμμόρφωση αποτελεί ζωτικό πυρήνα προστασίας ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος και είναι λάθος να την βλέπουμε ως κέντρο κόστους.

Γ. Πανουσόπουλος: Σχετικά με το δεύτερο σκέλος του ερωτήματός σας, το ολοένα αυστηρότερο κανονιστικό πλαίσιο συμμόρφωσης που συνοδεύεται και από δημοσιοποίηση των προστίμων, έχει δημιουργήσει μία κινητικότητα και στις ελληνικές τράπεζες. Αυτή πρέπει να ενταθεί σε όλα τα επίπεδα, καθώς η χώρα βρίσκεται ακόμα στη λίστα των χωρών που δεν έχουν συμμορφωθεί πλήρως με τις συστάσεις του Financial Action Task Force (FATF), αν και η αλήθεια είναι ότι έχει γίνει κάποια πρόοδος τους τελευταίους μήνες. Επιπρόσθετα, οι 40 συστάσεις του FATF για το ξέπλυμα χρήματος (συν 9 για τη χρηματοδότηση τρομοκρατίας) βρίσκονται ήδη υπό ανανέωση, οπότε θα έρθουν και άλλες αλλαγές για την κανονιστική συμμόρφωση στο ξέπλυμα χρήματος.

Ποια είναι η σημαντικότερη κίνηση που πρέπει να κάνει ένας τραπεζικός οργανισμός προκειμένου να προστατευτεί από το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος;

Δρ. Δεμέτης: Η σημαντικότερη κίνηση αποτελείται από τρία σκέλη, τα οποία επιβάλλεται να ξεκινήσουν ταυτόχρονα. Αυτά είναι η αποτύπωση του υφισταμένου επιπέδου κανονιστικής συμμόρφωσης και η χάραξη στρατηγικής AML/CTF, ο σχεδιασμός και η οργάνωση του έργου μετάβασης σε επίπεδο ωριμότητας, και η

Δρ. Διονύσιος Δεμέτης

Γιώργος Πανουσόπουλος

άνευ εκπαίδευση του συνόλου του προσωπικού, η οποία πέρα από κανονιστική υποχρέωση αποτελεί και ουσιαστική κίνηση προστασίας από το ξέπλυμα βρόμικου χρήματος. Σε μια έρευνα στο εξωτερικό, η οποία περιελάμβανε αποτελέσματα δημοσκοπήσεων για το θέμα της εκπαίδευσης στο ξέπλυμα βρόμικου χρήματος, το 77% των τραπεζών απάντησε πως πραγματοποιεί αυτή την εκπαίδευση για όλο το δίκτυο της τράπεζας και για το σύνολο των υπαλλήλων, ενώ από αυτές το 50% επαναλαμβάνει την εκπαίδευση κάθε 12 μήνες, ένα 20% κάθε εξάμηνο, και το υπόλοιπο ποσοστό κάθε 18 ή 24 μήνες. Φυσικά, υπάρχουν και άλλες σημαντικές κινήσεις, όπως η σωστή εφαρμογή της τεχνολογίας, διαδικασιών, πολιτικών κ.λπ.

Ποιος ο ρόλος της τεχνολογίας στην προσπάθεια των τραπεζών για την καταπολέμηση του ξηπλύματος βρόμικου χρήματος;

Γ. Πανουσόπουλος: Στην καταπολέμηση του ξηπλύματος βρόμικου χρήματος, ο όγκος των συναλλαγών καθιστά την τεχνολογία απαραίτητη. Το βασικό επίπεδο εφαρμογής της είναι στις ίδιες τις τράπεζες, όπου η μοντελοποίηση του φαινομένου μέσα από συγκεκριμένες τυπολογίες και διαδικασίες εφαρμόζεται στα τραπεζικά δεδομένα (π.χ. με batchprocessing) και με τη χρήση ειδικών λογισμικών, που προσπαθούν να «ανιχνεύσουν» ποιες είναι οι ύποπτες συναλλαγές. Στην πράξη, όμως, οι δυσκολίες είναι πολλές καθώς το ποσοστό των πραγματικά ύποπτων αναφορών για ξέπλυμα χρήματος (από αυτές που το λογισμικό θεωρεί ως ύποπτες) είναι στην συντριπτική πλειοψηφία κάτω από 2-3%. Αυτός είναι και ο μεγάλος πονοκέφαλος για τις ομάδες των αναλυτών που ασχολούνται με αυτόν τον τομέα σε μια τράπεζα.

Δρ. Δεμέτης: Εδώ χρειάζεται συστηματική και μακροχρόνια προσπάθεια και τεχνογνωσία για την εφαρμογή των διαδικασιών για αυτές τις αναλύσεις. Φυσικά, υπάρχουν και πολλές άλλες επιπτώσεις της τεχνολογίας στη διασύνδεση των συστημάτων, στην επεξεργασία σε επίπεδο Επιτροπής/Αρχής (FIU), κτλ. Στο βιβλίο μου με τίτλο **‘Technology and Anti-Money Laundering: a Systems Theory and Risk-Based Approach’** αναλύω εκτενώς τα φαινόμενα αυτά και τις επιπτώσεις τους στην καταπολέμηση του ξηπλύματος βρόμικου χρήματος.

Ποιες λύσεις και υπηρεσίες περιλαμβάνει το χαρτοφυλάκιο της SYNTAX για το anti-money laundering;

Δρ. Δεμέτης: Καταρχάς να τονίσω ότι η SYNTAX δραστηριοποιείται με επιτυχία στο χώρο της πληροφορικής και της ασφάλειας πληροφορικών συστημάτων από το 1994. Η απόφασή της πριν από ένα χρόνο να επενδύσει στρατηγικά στο αντικείμενο του AML/CTF, μάς δίνει τη δυνατότητα να κινηθούμε αναπτυξιακά, τόσο εντός, όσο και εκτός ελληνικού χώρου. Ο τομέας του AML/CTF στη SYNTAX αναλαμβάνει έργα και προσφέρει εξειδικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες σε διάφορα επίπεδα, όπως: Compliance health-check με μια μεθοδολογία που συγκεντρώνει υποχρεώσεις και διαδικασίες από FATF, BCBS, IMF, κτλ, αναλύσεις τυπολογιών, εξειδικευμένες υπηρεσίες στο risk-based approach, σχεδιασμός, διαχείριση και υλοποίηση έργων AML/CTF Compliance, δόκιμες πρακτικές βελτιστοποίησης του δείκτη True Positive Rate (TPR), παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στη βελτίωση διαδικασιών και πρακτικών, συγγραφή εσωτερικών εγχειριδίων και ελέγχων για την παρακολούθηση ύποπτων συναλλαγών,

(Cover story)

και βέβαια εκπαίδευση προσωπικού και εκχώρηση συμβούλων AML/CTF.

Γ. Πανουσόπουλος: Πρόσφατα ανακοινώσαμε το πρώτο προϊόν της SYNTAX στον τομέα AML/CTF, το οποίο αποτελεί το πιο εξελιγμένο e-learning περιβάλλον για την εκπαίδευση στην καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος και χρηματοδότησης τρομοκρατίας. Το σύστημα είναι ανεπτυγμένο σε μια web-πλατφόρμα και περιλαμβάνει μια εξαιρετικά δομημένη και εύχρηστη animated παρουσίαση για την πραγματική κατανόηση των περίπλοκων τυπολογιών για όλα τα θέματα ξεπλύματος χρήματος / χρηματοδότησης τρομοκρατίας, που οφείλουν να γνωρίζουν σε διάφορα επίπεδα τα στελέχη και οι εργαζόμενοι στο χρηματοπιστωτικό τομέα. Επίσης, περιλαμβάνει σύστημα διαχείρισης και αξιολόγησης των εκπαιδευομένων.

Η web-based εκπαίδευση δίνει τη δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο να την παρακολουθήσει σταδιακά και σε χρόνο που θα μπορεί ο ίδιος με μεγαλύτερη ευκολία. Αυτό έχει συνολικά σημαντικό οικονομικό όφελος γιατί μειώνει το κόστος που έχει μία τράπεζα να αποσπά το προσωπικό της από τις εργασίες του και να το μετακινεί, αλλά επίσης βελτιώνει και την ποιότητα της εκπαίδευσης μιας και ο εκπαιδευόμενος θα έχει τη δυνατότητα να επαναλάβει το εκπαιδευτικό υλικό και θα έχει πρόσβαση σε μια σειρά από παραδείγματα για να διευρύνει τις γνώσεις του μέσα από επικαιροποιημένες εκδόσεις. Επίσης, καταγράφονται όλες οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα, καθώς και στατιστικά για τις επιδόσεις των εκπαιδευομένων, ούτως ώστε ο Διευθυντής

Κανονιστικής Συμμόρφωσης να μπορεί οποιαδήποτε στιγμή να συντάξει αναφορά και να αποδείξει τη συμμόρφωση της τράπεζας με τις σχετικές κανονιστικές απαιτήσεις. Για περισσότερες πληροφορίες, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να επισκεφτεί τον ιστότοπο: <http://aml.syntax.gr>

Ποια είναι τα οφέλη τα οποία μπορεί να αποκομίσει μια τράπεζα από τις επενδύσεις της σε λύσεις anti-money laundering;

Δρ. Δεμέτης: Το σημαντικότερο όφελος είναι να προστατεύσει τον ίδιο της τον εαυτό, τις επενδύσεις της, αλλά και τη φήμη της. Η μείωση των κινδύνων, η προστασία της από τη χρησιμοποίηση λογαριασμών που μπορεί να συνδέονται με ξέπλυμα χρήματος ή με χρηματοδότηση τρομοκρατίας και η προστασία της από υπερβολικά πρόστιμα σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης, καθιστούν τις επενδύσεις σε διαφορετικά πεδία του AML αναγκαίες (π.χ. εκπαίδευση, τεχνολογίες, διαδικασίες, αναλύσεις). Με τις λύσεις της SYNTAX, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα μειώνουν δραστικά το χρόνο και το κόστος συμμόρφωσης, ενώ παράλληλα εξασφαλίζουν την αξιοπιστία και ελαχιστοποιούν τους κινδύνους.

Ποιες είναι οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για την επιτυχή υλοποίηση αήθλα και αξιοποίηση των λύσεων anti-money laundering;

Γ. Πανουσόπουλος: Η ουσιαστική γνώση του αντικειμένου και η αντιμετώπιση των πρακτικών προβλημάτων αποτελούν τη βάση. Για την επιτυχή, όμως, υλοποίηση και αξιοποίηση των λύσεων anti-money laundering απαιτείται ένας συστηματικός σχεδιασμός και μια στρατηγική ανάπτυξη της αντιμετώπισης για το AML και το CTF στον τραπεζικό οργανισμό. Τα φαινόμενα τόσο του ξεπλύματος χρήματος όσο και της χρηματοδότησης τρομοκρατίας είναι δύσκολα στην αντιμετώπισή τους λόγω της φύσης τους, του τεράστιου όγκου των καθημερινών συναλλαγών που πρέπει να ελέγχονται γι' αυτούς τους σκοπούς, αλλά και των συνεχώς εξελισσόμενων πρακτικών των εγκληματιών. Συνεπώς, απαιτείται κατανόηση του αντικειμένου και των δυνατοτήτων, εφαρμογή των πολιτικών, έλεγχος/ ανανέωση/ ενημέρωση των διαδικασιών, συνεχής εκπαίδευση και στρατηγικός προορισμός των προτεραιοτήτων και των αδυναμιών, με το risk-based approach σαν πυξίδα εφαρμογής των AML/CTF μέτρων. **BF**

Περισσότερες πληροφορίες:

<http://aml.syntax.gr>

aml@syntax.gr

Who is who

Ο Δρ. Διονύσιος Δεμέτης είναι διευθυντής της επιχειρησιακής μονάδας AML/CTF στην SYNTAX. Έχει διδακτορικό δίπλωμα από το London School of Economics στο Anti-Money Laundering και είναι συγγραφέας δυο επιστημονικών βιβλίων σε διεθνείς εκδοτικούς οίκους. Το τελευταίο του βιβλίο με τίτλο 'Technology and Anti-Money Laundering' κυκλοφορεί παγκοσμίως από τις εκδόσεις Edward Elgar. Διδάσκει σε μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς φοιτητές του Thomas Jefferson School of Law που εδρεύει στο San Diego της California για θέματα AML/CTF και για τη μεθοδολογία της έρευνας, έχει δώσει πλήθος σεμιναρίων γύρω από την καταπολέμηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και είναι τακτικός ομιλητής στο Παγκόσμιο Συμπόσιο του Οικονομικού Εγκλήματος στο Πανεπιστήμιο του Κέιμπριτζ.

Who is who

Ο Γιώργος Πανουσόπουλος είναι σύμβουλος επί θεμάτων καταπολέμησης ΕΧ/ΧΤ στον τομέα AML/CTF. Είναι διπλωματούχος Ηλεκτρολόγος Μηχ/κός και Μηχ/κός Η/Υ, ενώ κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών από το London School of Economics στη Διοίκηση Πληροφοριακών Συστημάτων. Στο παρελθόν έχει διαχειριστεί και συντονίσει ευρωπαϊκά ερευνητικά έργα για τη βελτίωση της καταπολέμησης του οικονομικού εγκλήματος.